

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 18. aprila 2013 *

„Pritožba — Členi 225(1) ES, 235 ES in 288, drugi odstavek, ES — Tožba zaradi nepogodbene odgovornosti proti Evropski skupnosti — Presoja nepogodbene narave spora — Pristojnost sodišč Skupnosti“

V zadevi C-103/11 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 26. februarja 2011,

Evropska komisija, ki jo zastopajo T. van Rijn, E. Montaguti in J. Samnadda, agenti, skupaj z A. Berenboomom in M. Isgourom, odvetnikoma,

tožeča stranka,

drugi stranki v postopku sta

Systran SA s sedežem v Parizu (Francija),

Systran Luxembourg SA s sedežem v Luxembourg (Luksemburg),

ki ju zastopata J.-P. Spitzer in E. De Boissieu, odvetnika,

tožeči stranki na prvi stopnji,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano (poročevalec), predsednik senata, M. Ilešič, E. Levits, J.-J. Kasel, sodniki, in M. Berger, sodnica,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 19. aprila 2012,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. novembra 2012

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

- 1 Evropska komisija s pritožbo zahteva razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 16. decembra 2010 v zadevi Systran in Systran Luxembourg proti Komisiji (T-19/07, ZOdl., str. II-6083, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero ji je Splošno sodišče naložilo, naj družbi Systran SA (v nadaljevanju: Systran) plača pavšalno odškodnino 12 001 000 EUR za povračilo škode, ki je nastala, ker so bili po javnem razpisu Komisije za vzdrževanje in jezikovno nadgradnjo njenega sistema za strojno prevajanje kršeni avtorske pravice in strokovno znanje te družbe.

Dejansko stanje

- 2 Prvotna različica sistema za strojno prevajanje Systran (SYStem TRANslation), „Systran Mainframe“ je bila izdelana leta 1968, tržile pa so jo družba World Translation Center Inc. (v nadaljevanju: WTC) in druge povezane družbe (v nadaljevanju skupaj: skupina WTC).
- 3 Prvič, Komisija je po sklenitvi pogodbe z družbo WTC leta 1975 začela uporabljati navedeni sistem za prevajanje v različici „EC-Systran Mainframe“. Nato je med letoma 1976 in 1987 sklenila več pogodb s podjetji skupine WTC, da bi izboljšala sistem strojnega prevajanja Systran in razvila nove jezikovne pare (skupaj devet novih jezikovnih parov).
- 4 Družba Gachot SA (v nadaljevanju: Gachot) je z več pogodbami, sklenjenimi po septembru 1985, prevzela družbe skupine WTC, ki so bile lastnice tehnologije Systran in različice Systran Mainframe sistema za strojno prevajanje Systran, ta skupina pa je po prevzemu postala skupina Systran.
- 5 Skupina Systran in Komisija sta 4. avgusta 1987 podpisali pogodbo o skupni ureditvi razvoja in izboljšav sistema za strojno prevajanje Systran za sedanje in prihodnje uradne jezike Evropske skupnosti ter o njenem izvajanju (v nadaljevanju: pogodba o sodelovanju). V skladu s členoma 11 in 12 pogodbe o sodelovanju se je za pogodbo uporabljalo belgijsko pravo, vsak spor med strankama glede razlage, izvajanja ali neizvajanja navedene pogodbe pa se je predložil v arbitražo.
- 6 Komisija je v letih 1988 in 1989 sklenila tudi štiri pogodbe z družbo Gachot, ki se je kasneje tudi sama imenovala „Systran“, da bi pridobila licenco za uporabo sistema za avtomatsko prevajanje Systran za jezikovne pare nemščina-angleščina, nemščina-francoščina, angleščina-grščina, španščina-angleščina in španščina-francoščina.
- 7 Komisija je decembra 1991 odpovedala pogodbo o sodelovanju, ker družba Systran ni spoštovala pogodbenih obveznosti. Različica EC-Systran Mainframe sistema za strojno prevajanje Systran je ob prenehanju pogodbe o sodelovanju vključevala šestnajst jezikovnih različic.
- 8 Skupina Systran je nato ustvarila in tržila novo različico sistema za strojno prevajanje Systran, ki je delovala z operacijskima sistemoma Unix in Windows, imenovano „Systran Unix“, Komisija pa je razvila, deloma v sodelovanju z zunanjim soizvajalcem, različico EC-Systran Mainframe navedenega sistema, ki je delovala z operacijskim sistemom Mainframe, ki ni združljiv z operacijskima sistemoma Unix in Windows.
- 9 Drugič, da bi se omogočilo delovanje različice EC-Systran Mainframe sistema za strojno prevajanje v okoljih Unix in Windows, so bile med družbo Systran Luxembourg SA (v nadaljevanju: Systran Luxembourg) in Komisijo sklenjene štiri pogodbe za razvoj sistema za strojno prevajanje „EC-Systran Unix“ (v nadaljevanju: pogodbe o prehodu).

- 10 Družba Systran je ob podpisu prve pogodbe o prehodu decembra 1997 dovolila Komisiji, prvič, da sistematično uporablja znamko Systran za vsak sistem za strojno prevajanje, ki izhaja iz izvirnega sistema za strojno prevajanje Systran, in drugič, da uporablja proizvode Systran v okolju Unix in/ali Windows za interne potrebe.
- 11 Člen 13 prve pogodbe o prehodu določa, da „se Komisijo takoj obvesti o vseh rezultatih ali patentih, ki jih [družba Systran Luxembourg] pridobi na podlagi te pogodbe; ta rezultat ali patent je v lasti Evropskih skupnosti, ki z njim prosto razpolagajo, razen če že obstajajo pravice industrijske ali intelektualne lastnine“, ter da „sistem Komisije za strojno prevajanje, vključno z njegovimi komponentami, tudi če so bile med izvajanjem pogodbe spremenjene, ostane v lasti Komisije, razen če že obstajajo pravice industrijske ali intelektualne lastnine“.
- 12 V skladu s členoma 15 in 16 prve pogodbe o prehodu se je za pogodbo uporabljalo luksemburško pravo, za vse spore med strankama v zvezi s to pogodbo pa so bila pristojna luksemburška sodišča.
- 13 Poleg tega je bilo v prvem dodatku k četrti pogodbi o prehodu določeno, da se ta pogodba izteče 15. marca 2002, ter med drugim natančno navedeno, da mora družba Systran Luxembourg na ta dan predložiti najnovejše dokazilo o vseh pravicah industrijske in intelektualne lastnine, ki jih je skupina Systran uveljavljala v zvezi s sistemom za strojno prevajanje Systran. Kot navaja Komisija, ji družba Systran Luxembourg teh informacij ni poslala.
- 14 Komisija je 4. oktobra 2003 objavila javni razpis za vzdrževanje in jezikovno nadgradnjo sistema Komisije za strojno prevajanje „EC-Systran Unix“. Na podlagi tega javnega razpisa sta bila dva sklopa naročila od desetih dodeljena družbi Gosselies SA (v nadaljevanju: Gosselies).
- 15 Komisija je na dopis družbe Systran z dne 31. oktobra 2003, v katerem je ta družba navedla, da dela, ki jih Komisija namerava opraviti, lahko posegajo v njene pravice intelektualne lastnine, odgovorila, da skupina Systran ni predložila dokazov, da ima pravice intelektualne lastnine, ki jih družba Systran uveljavlja na programski opremi za strojno prevajanje Systran, in da zato meni, da družba Systran ne more izpodbijati del, ki jih je opravila družba, izbrana na javnem razpisu.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 16 Družbi Systran in Systran Luxembourg sta s tožbo, ki sta jo 26. januarja 2007 vložili pri Splošnem sodišču, zahtevali odškodnino za škodo, ki naj bi jo utrpeli zaradi nezakovitosti, do katerih je prišlo po javnem razpisu Komisije za vzdrževanje in jezikovno nadgradnjo njenega sistema za strojno prevajanje.
- 17 Natančneje, navedeni družbi sta Splošnemu sodišču predlagali, prvič, naj odredi takojšnje prenehanje kršitev in razkritja, ki jih je storila Komisija, drugič, naj odredi odvzem ali uničenje nekaterih računalniških podatkov, ki jih imata v posesti Komisija in družba Gosselies, tretjič, naj naloži Komisiji plačilo zneska v višini najmanj 1 170 328 EUR družbi Systran Luxembourg in 48 804 000 EUR s pridržkom spremembe družbi Systran, četrtič, naj na stroške Komisije odredi objavo sodbe v časopisih in specializiranih revijah ter na specializiranih spletnih mestih, ter petič, naj naloži Komisiji plačilo stroškov.
- 18 Preden je Splošno sodišče začelo vsebinsko presojo, je najprej obravnavalo razloge za nedopustnost, ki jih je navedla Komisija.
- 19 Splošno sodišče je v točkah od 57 do 64 izpodbijane sodbe glede prvega od teh razlogov, ki se nanaša na nedopustnost predloga družbe Systran in Systran Luxembourg, naj se Komisiji naloži plačilo odškodnine na podlagi pogodbenega temelja, opozorilo na načela o sodni pristojnosti za pogodbene in nepogodbene spore.

- 20 Splošno sodišče je v zvezi s tem v okviru obravnave odškodninskega zahtevka, ki sta ga vložili družbi Systran in Systran Luxembourg, v točkah od 68 do 77 izpodbijane sodbe ugotovilo, da sta ti družbi navedli dovolj dejavnikov, da je mogoče ugotoviti, da je skupina Systran lahko uveljavljala avtorsko pravico na različici Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran, in da Komisiji z izpodbijanjem avtorske pravice, na katero se je skupina Systran sklicevala v zvezi z navedeno različico, ni uspelo vzbuditi dvomov o pristojnosti Splošnega sodišča.
- 21 Splošno sodišče je glede strokovnega znanja v točkah od 78 do 81 izpodbijane sodbe poudarilo, da poslovne skrivnosti vključujejo tehnične informacije, povezane s strokovnim znanjem, in da lahko njihovo razkritje ne le javnosti, ampak tudi tretjim osebam, zelo škoduje interesom tistega, ki je informacije predložil, in da se tehnična informacija, ki je poslovna skrivnost podjetja in je bila Komisiji poslana za natančno določene namene, brez dovoljenja zadevnega podjetja ne sme razkriti tretji osebi za druge namene.
- 22 Splošno sodišče je v točki 82 izpodbijane sodbe tako ugotovilo, da sta družbi Systran in Systran Luxembourg ob pravno zadostni utemeljitvi pristojnosti Splošnega sodišča na podlagi člena 235 ES navedli, da je Komisija kršila nepogodbene obveznosti v zvezi z avtorsko pravico in strokovnim znanjem, povezanim z različico Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran.
- 23 Splošno sodišče je nato v točkah od 84 do 102 izpodbijane odločbe obravnavalo, ali je iz spisa razvidno, da je imela Komisija na podlagi številnih pogodb, ki jih je sklenila z družbo WTC in skupino Systran (v nadaljevanju: skupina WTC/Systran), pogodbeno dovoljenje, da tretji osebi, torej v obravnavanem primeru družbi Gosselies, brez soglasja družb Systran in Systran Luxembourg razkrije informacije, ki so morda zaščitene z avtorskimi pravicami, in strokovno znanje družbe Systran.
- 24 Glede na vse ugotovitve je Splošno sodišče v točki 104 izpodbijane sodbe zavrnilo prvi razlog za nedopustnost, ki ga je vložila Komisija.
- 25 Drugi razlog nedopustnosti, ki se nanaša na nejasnost tožbe, je Splošno sodišče v točkah od 107 do 110 izpodbijane sodbe zavrnilo kot neutemeljen.
- 26 Splošno sodišče je v točkah od 113 do 117 izpodbijane sodbe zavrnilo tudi tretji razlog nedopustnosti, ki se nanaša na to, da Splošno sodišče ni pristojno za odločanje o kršitvah v okviru odškodninske tožbe, pri čemer je ugotovilo, da je bil v obravnavanem primeru pojem kršitve avtorske pravice naveden skupaj s pojmom varstva zaupnosti strokovnega znanja samo zato, da bi se v okviru tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti ravnanje Komisije označilo za nezakonito.
- 27 Splošno sodišče je nazadnje v točkah od 118 do 124 izpodbijane sodbe zavrnilo ugovore nedopustnosti, navedene zoper predloge družb Systran in Systran Luxembourg, ki se ne nanašajo na odškodnino.
- 28 Splošno sodišče je pri vsebinski presoji odškodninskega zahtevka v točkah od 137 do 147 izpodbijane sodbe preizkusilo, ali sta si različici Systran Unix in EC-Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran bistveno podobni, in presodilo, da sta lahko družbi Systran in Systran Luxembourg upravičeno uveljavljali pravice skupine Systran na različici Systran Unix tega sistema in nasprotovali temu, da se je brez njunega dovoljenja tretji osebi razkrila izpeljana različica EC-Systran Unix navedenega sistema. Ob upoštevanju tega je v točkah od 148 do 157 izpodbijane sodbe zaradi splošnosti in neobstoja tehničnih dokazov zavrnilo trditve Komisije, s katerimi je ta zanikovala pravice družb Systran in Systran Luxembourg, ker naj bi bila navedena različica sistema EC-Systran Unix le prehod različice EC-Systran Mainframe sistema za strojno prevajanje na drugo računalniško okolje.
- 29 Potem ko je Splošno sodišče v točki 158 izpodbijane sodbe spomnilo na ravnanje, očitano Komisiji, je v točkah od 200 do 261 navedene sodbe opravilo splošno analizo nezakonnosti tega ravnanja.

- 30 Pri tej analizi je, prvič, v točkah 201 in od 204 do 215 izpodbijane sodbe ugotovilo, da sta družbi Systran in Systran Luxembourg imeli pravico nasprotovati delom, ki jih je Komisija naročila pri tretjih v zvezi z nekaterimi vidiki različice EC-Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran, pri čemer se je oprlo zlasti na domnevo pravice intelektualne lastnine iz člena 5 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32), v skladu s katerim za to, da avtor dela velja za takega, zadostuje, da je na delu navedeno njegovo ime. V točkah 202 in od 216 do 222 navedene sodbe je ugotovilo, da Komisija ni uspela dokazati, da ima na podlagi pravic, pridobljenih na podlagi pogodb, ki jih je s skupino Systran sklenila po letu 1975, in finančnih sredstev, ki jih je namenila za to, pravico do uporabe in razkritja, ki sta se zgodila po dodelitvi spornega javnega naročila.
- 31 Splošno sodišče je, drugič, v točkah od 228 do 260 izpodbijane sodbe analiziralo naravo del, ki jih je Komisija naročila tretjim, da bi ugotovilo, ali so ta dela lahko spremenila ali pa prenesla informacije ali prvine v zvezi z različico Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran, ki so vključene tudi v različico EC-Systran Unix tega sistema.
- 32 Splošno sodišče je tako v točki 261 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je Komisija ravnala nezakonito z vidika splošnih načel, skupnih pravnim ureditvam držav članic, ki veljajo na tem področju. Ugotovilo je, da je ta nezakonitost pomenila dovolj resno kršitev avtorske pravice in strokovnega znanja, ki ju je skupina Systran imela za različico Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran, in da je bilo zaradi nje mogoče uveljavljati nepogodbeno odgovornost Skupnosti.
- 33 Splošno sodišče je po teh ugotovitvah v točkah od 262 do 325 izpodbijane sodbe obravnavalo škodo, ki sta jo utrpeli družbi Systran in Systran Luxembourg, ter vzročno zvezo med to škodo in nezakonitim ravnanjem Komisije.
- 34 Pri tej obravnavi je v točki 326 navedene sodbe ugotovilo, da je treba družbi Systran dodeliti odškodnino v pavšalnem znesku 12 001 000 EUR kot povračilo za škodo, ki jo je utrpela zaradi ravnanja Komisije.
- 35 Splošno sodišče je poleg tega v točkah od 329 do 332 izpodbijane sodbe zavrnilo ukrepe, ki niso odškodnina z obrestmi, ki sta jih predlagali družbi Systran in Systran Luxembourg.

Predlogi strank

- 36 Komisija s pritožbo Sodišču predlaga, naj:
- razveljavi izpodbijano sodbo;
 - zavrne odškodninski zahtevek;
 - družbama Systran in Systran Luxembourg naloži plačilo stroškov postopka na obeh stopnjah;
 - podredno, razveljavi izpodbijano sodbo in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.
- 37 Družbi Systran in Systran Luxembourg Sodišču predlagata, naj:
- pritožbo zavrne in
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.

Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka

- 38 Ustni postopek je bil končan 15. novembra 2012 po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca.
- 39 Družbi Systran in Systran Luxembourg sta z dopisom z dne 14. decembra 2012 Sodišču predlagali, naj odredi ponovno odprtje ustnega postopka.
- 40 V podporo temu predlogu sta navedli, da so v sklepnih predlogih generalnega pravobranilca, predstavljenih 15. novembra 2012, navedene nove trditve, o katerih stranke še niso razpravljale.
- 41 Glede ponovnega odprtja ustnega postopka je treba upoštevati, da lahko Sodišče v skladu s členom 83 Poslovnika kadar koli po opredelitvi generalnega pravobranilca odredi ponovno odprtje ustnega postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena ali če je v zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali (glej sodbo z dne 22. novembra 2012 v zadevi Bank Handlowy in Adamiak, C-116/11, točka 28 in navedena sodna praksa).
- 42 V obravnavanem primeru Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da ima na voljo vse potrebne elemente za odgovor na zastavljena vprašanja in da se je pred Sodiščem o teh elementih razpravljalo.
- 43 Zato je treba predlog družb Systran in Systran Luxembourg Christianapol za ponovno odprtje ustnega postopka zavrniti.

Pritožba

- 44 Komisija v podporo pritožbi navaja osem pritožbenih razlogov.
- 45 S prvim pritožbenim razlogom zatrjuje, da je Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo, da zadevni spor ni pogodbene narave, napačno uporabilo pravo. Z drugim pritožbenim razlogom zatrjuje kršitev pravice do obrambe in pravil o izvedbi dokazov. Komisija s tretjim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravila o avtorski pravici glede dokaza o lastništvu pravic, ki jih je zatrjevala družba Systran. S četrnim in petim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče storilo očitno napako pri presoji nezakonitosti ali nepravilnosti njenega ravnanja in zadostne resnosti domnevne kršitve. S šestim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče, prvič, napačno razlagalo izjemo, določeno v členu 5 Direktive Sveta z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov (91/250/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 114), in drugič, nezadostno obrazložilo izpodbijano sodbo glede izjeme, določene v členu 6 navedene direktive. S sedmim pritožbenim razlogom zatrjuje napačno uporabo prava pri ugotavljanju obstoja „dovolj neposredne“ vzročne zveze med očitano kršitvijo in zatrjevano škodo. Nazadnje, z osmim pritožbenim razlogom se zatrjuje napačna uporaba prava pri določitvi odškodnine v višini 12 001 000 EUR.

Prvi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava ob presoji nepogodbene narave spora

Trditve strank

- 46 Na prvem mestu Komisija trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo sodbo z dne 20. maja 2009 v zadevi Guigard proti Komisiji (C-214/08 P), v kateri je v točki 43 navedeno, da zgolj z navedbo pravnih pravil, ki ne izhajajo iz zadevne pogodbe, vendar jih morajo stranke upoštevati, ni mogoče spremeniti pogodbene narave spora in na podlagi tega spor izvzeti iz pristojnosti sodišča. Sicer bi se lahko narava spora in tako tudi pristojno sodišče spreminjala glede na določbe, na katere se sklicujejo stranke, kar bi bilo v nasprotju s pravili stvarne pristojnosti posameznih sodišč.

- 47 V tem smislu naj bi Splošno sodišče glede na različne upoštevne dejavnike iz spisa moralo preučiti, ali je odškodninski zahtevak, ki sta ga predložili družbi Systran in Systran Luxembourg, objektivno in splošno temeljil na pogodbenih ali nepogodbenih obveznostih, na podlagi katerih je torej mogoče določiti, ali je temelj spora pogodben ali nepogodben. Narava kršitve naj v zvezi s tem namreč ne bi bila odločujoči dejavnik za določanje pristojnosti sodišč Skupnosti. Iz tega je razvidno, da je spor o avtorski pravici, ki izhaja iz pogodbe, licence ali prenosa, pogodben, če je rešitev tega spora nujno odvisna od razlage podrobnih pravil o prenosu ali odstopu te pravice, ki so jih določile zadevne stranke.
- 48 Če bi to, da družba Systran navaja ravnanje, ki je po njenem mnenju v nasprotju s pogodbenimi določbami, zadoščalo za prekvalificiranje spora med to družbo in Komisijo glede nepogodbene odgovornosti, bi to pomenilo neupravičeno razširitev področja uporabe člena 235 ES v škodo člena 238 ES.
- 49 Na drugem mestu Komisija poudarja, da je Splošno sodišče pravno napačno razlagalo pravice, ki jih določajo številni pogodbeni dokumenti in dopisi, ki so bili navedeni na prvi stopnji, med katerimi so pogodba z dne 22. decembra 1975, sklenjena med Komisijo in družbo WTC, pogodbe, sklenjene med letoma 1976 in 1987 z družbama skupine WTC, med katerimi je zlasti sporazum o tehničnem sodelovanju z dne 18. januarja 1985, sklenjen z družbo Gachot, pogodba o sodelovanju, in licenčne pogodbe, ki so bile v letih 1988 in 1989 sklenjene z družbo Gachot, in pogodbe o prehodu.
- 50 Splošno sodišče naj namreč kljub ugotovitvi obstoja posebnih pogodbenih pravic, zlasti „pravice do uporabe“, ki jih ima Komisija na različici EC-Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran ne bi pravilno presodilo vsebine in natančne narave teh pravic.
- 51 Splošno sodišče naj bi tako napačno – ali celo izkrivljeno – razlagalo jasen pomen zgoraj navedenih pogodb in zato napačno presodilo naravo spora.
- 52 Na tretjem mestu Komisija zatrjuje kršitev pravil o razlagi pogodb, ker naj Splošno sodišče pogodb o prehodu, zlasti člena 13 prve od njih, ne bi moglo razlagati tako, da Komisiji ne dajejo nobene pravice. V teh okoliščinah trdi, da je Splošno sodišče storilo napako tudi, ko je presodilo, da pogodb o prehodu, ker družba Systran ni bila njihova podpisnica, ni mogoče uveljavljati zoper njo na podlagi uporabe načela relativnega učinka pogodb.
- 53 Družbi Systran in Systran Luxembourg menita, da Splošno sodišče pri razlagi zgoraj navedene sodbe Guigard proti Komisiji ni napačno uporabila prava. Splošno sodišče naj se za ohranitev pristojnosti ne bi oprlo na presojo spora z vidika pravnih pravil, ki sta jih navedli navedeni družbi, ampak naj bi se v izpodbijani sodbi osredotočilo predvsem na analizo pogodb, ki jih je predložila Komisija. Natančneje, Splošno sodišče naj bi v točki 62 te sodbe opozorilo, da lahko ob presoji svoje pristojnosti preuči vsebino pogodbe, kot lahko preuči vsebino katerega koli dokumenta, na katerega se stranka sklicuje v podporo svojim trditvam, da ugotovi, ali ta dokument lahko vpliva na dodeljeno pristojnost, ki jo ima na podlagi člena 235 ES.
- 54 Splošno sodišče naj bi v tem smislu v točkah od 71 do 100 izpodbijane sodbe ugotovilo, da v navedenih pogodbah ni nobene določbe o prenosu pravic ali določbe, na podlagi katere bi Komisija imela možnost opraviti ali naročiti dela, ki bi lahko posegala v avtorske pravice družbe Systran, ali na podlagi katere bi lahko razkrila informacije, varovane z avtorskim pravom.
- 55 Splošno sodišče naj torej pri razlagi navedenih pogodb ne bi napačno uporabilo prava, saj te pogodbe nikakor niso bile upoštevne za določitev pristojnosti sodišča v obravnavanem primeru, in naj bi v točkah od 101 do 104 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da je bil zadevni spor nepogodbene narave.

Presoja Sodišča

- 56 Pogodba ES glede tožb, vloženih zoper Skupnost, s katerimi se uveljavlja odgovornost Skupnosti za škodo, določa delitev pristojnosti sodišč Skupnosti in nacionalnih sodišč (sodba z dne 29. julija 2010 v zadevi Hanssens-Ensch, C-377/09, ZOdl., str. I-7751, točka 16).
- 57 Natančneje, nacionalna sodišča so v skladu s členom 240 ES pristojna za spore, v katerih je Skupnost stranka, razen za spore, za katere Pogodba daje pristojnost Sodišču ali Splošnemu sodišču (glej sodbo z dne 9. oktobra 2001 v združenih zadevah Flemmer in drugi, od C-80/99 do C-82/99, Recueil, str. I-7211, točka 39, in zgoraj navedeno sodbo Guigard proti Komisiji, točka 39).
- 58 Razen člena 238 ES nobena določba Pogodbe Sodišču ali Splošnemu sodišču ne daje pristojnosti za obravnavo sporov o pogodbeni odgovornosti Skupnosti. Vendar člen 238 ES določa, da mora biti v pogodbah, ki jih sklene Skupnost ali ki so sklenjene v njenem imenu, arbitražna klavzula (glej zgoraj navedeni sodbi Flemmer in drugi, točka 42, in Guigard proti Komisiji, točki 40 in 41), in za tak primer določa pristojnost, ki odstopa od splošnih pravil in jo je zato treba razlagati ozko (glej sodbi z dne 18. decembra 1986 v zadevi Komisija proti Zoubeku, 426/85, Recueil, str. 4057, točka 11, in z dne 20. februarja 1997 v zadevi IDE proti Komisiji, C-114/94, Recueil, str. I-803, točka 82).
- 59 Ob upoštevanju člena 240 ES so za spore v zvezi s pogodbeno odgovornostjo Skupnosti, če ni arbitražne klavzule, pristojna nacionalna sodišča (zgoraj navedena sodba Hanssens-Ensch, točka 19).
- 60 Za spore v zvezi z nepogodbeno odgovornostjo Skupnosti pa sta pristojni sodišči Skupnosti. Na podlagi člena 235 ES v povezavi s členom 225(1) ES sta Sodišče in Splošno sodišče pristojni v sporih glede nadomestila škode, ki ga določa člen 288, drugi odstavek, ES, katerega predmet je prav navedena nepogodbena odgovornost. Ta pristojnost sodišč Skupnosti je izključna (glej v tem smislu sodbi z dne 13. marca 1992 v zadevi Vreugdenhil proti Komisiji, C-282/90, Recueil, str. I-1937, točka 14, in z dne 26. novembra 2002 v zadevi First in Franex, C-275/00, Recueil, str. I-10943, točka 43 in navedena sodna praksa, ter zgoraj navedeno sodbo Hanssens-Ensch, točka 17), pri čemer morata ti sodišči preveriti, ali so izpolnjeni vsi kumulativni pogoji za nepogodbeno odgovornost Skupnosti, torej nezakonitost ravnanja, ki je očitano instituciji, resničnost škode in obstoj vzročne zveze med zatrjevanim ravnanjem in nastalo škodo (glej sodbo z dne 9. novembra 2006 v zadevi Agraz in drugi proti Komisiji, C-243/05 P, ZOdl., str. I-10833, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 61 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba za določitev sodišča, pristojnega za odločanje o posebni odškodninski tožbi zoper Skupnost, preveriti, ali je predmet te tožbe pogodbeno odgovornost Skupnosti ali njena nepogodbena odgovornost (zgoraj navedena sodba Hanssens-Ensch, točka 20).
- 62 V zvezi s tem je treba poudariti, da je treba pojem nepogodbene odgovornosti v smislu členov 235 ES in 288, drugi odstavek, ES, ki je samostojen, razlagati ob upoštevanju njegovega namena, ki je omogočanje delitve pristojnosti sodišč Skupnosti in nacionalnih sodišč.
- 63 Kadar je pri sodiščih Skupnosti vložena odškodninska tožba, morata v takih okoliščinah, preden vsebinsko odločita o sporu, najprej ugotoviti, ali sta pristojni, in sicer tako, da opravita analizo, s katero ugotovita, kakšna je zatrjevana odgovornost in torej sama narava zadevnega spora.
- 64 Sodišči se pri tem ne smeta opreti zgolj na določbe, ki jih navajajo stranke.
- 65 V zvezi s tem je Sodišče, kot je poudarila Komisija v prvem pritožbenem razlogu, navedenem v točki 46 te sodbe, že presodilo, da le z navedbo pravnih pravil, ki ne izhajajo iz pogodbe, upoštevne v obravnavanem primeru, vendar jih morajo stranke upoštevati, ni mogoče spremeniti pogodbene narave spora in na podlagi tega spor izvzeti iz pristojnosti sodišča. Sicer bi se lahko narava spora in

torej pristojno sodišče spreminjala glede na določbe, na katere se sklicujejo stranke, kar bi bilo v nasprotju s pravili stvarne pristojnosti posameznih sodišč (zgoraj navedena sodba Guigard proti Komisiji, točka 43).

- 66 Vendar pa morata sodišči Skupnosti preveriti, ali je predmet pri njiju vložene odškodninske tožbe odškodninski zahtevek, ki objektivno in splošno temelji na pravicah in obveznosti pogodbenega ali nepogodbenega prava. Torej morata, kot je navedel generalni pravobranilec v točkah 49 in 50 sklepnih predlogov, z analizo različnih elementov spisa – med katerimi so na primer domnevno kršeno pravno pravilo, narava zatrjevanе škode, zatrjevano ravnanje in pravna razmerja med zadevnimi strankami – preveriti, ali med temi res obstaja pogodbeno razmerje, povezano s predmetom spora, ki ga je treba podrobno preučiti za odločanje o navedeni pritožbi.
- 67 Če je iz začetne analize navedenih elementov razvidno, da je treba za odločitev o utemeljenosti trditev tožeče stranke preučiti vsebino ene ali več pogodb, sklenjenih med zadevnimi strankami, morata sodišči takoj prekiniti postopke odločanja v sporu in se razglasiti za nepristojni za odločanje, kadar v navedenih pogodbah ni arbitražne klavzule. V takih okoliščinah bi obravnava odškodninske tožbe, vložene proti Skupnosti, zahtevala presojo pogodbenih pravic in obveznosti, ki na podlagi člena 240 ES ne bi smela biti izvzeta iz pristojnosti nacionalnih sodišč.
- 68 Utemeljenost prvega pritožbenega razloga Komisije je treba obravnavati ob upoštevanju navedenih načel.
- 69 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da je Splošno sodišče pri analizi dopustnosti tožbe, ki sta jo vložili družbi Systran in Systran Luxembourg, v točki 60 izpodbijane sodbe najprej pravilno ugotovilo, da je bilo treba za ugotavljanje njegove pristojnosti na podlagi člena 235 ES glede na različne upoštevne dejavnike iz spisa preučiti, ali odškodninski zahtevek, ki sta ga vložili družbi Systran in Systran Luxembourg, objektivno in splošno temelji na pogodbenih ali nepogodbenih obveznostih, ki lahko določajo pogodbeni ali nepogodbeni temelj spora.
- 70 Vendar je Splošno sodišče v navedeni točki 60 nato navedlo, da je mogoče te dejavnike razbrati zlasti iz preučitve trditev strank, vzroka za nastanek škode, katere povračilo se zahteva, in vsebine pogodbenih ali nepogodbenih določb, navedenih za rešitev zadevnega spora.
- 71 Splošno sodišče je v tem smislu v točki 62 izpodbijane odločbe ugotovilo, da je preučitev vsebine različnih pogodb, ki so bile med skupino WTC/Systran in Komisijo sklenjene med letoma 1975 in 2002, spadala v preučitev pristojnosti in sama po sebi ni mogla spremeniti narave spora, tako da bi ta dobil pogodbeni temelj. Splošno sodišče je tako presodilo, da ima torej pravico preučiti vsebino pogodbe, kot lahko preuči vsebino katerega koli dokumenta, na katerega se stranka sklicuje v podporo svojim trditvam, da ugotovi, ali ta dokument lahko vpliva na dodeljeno pristojnost, ki jo ima na podlagi člena 235 ES, in da je ta preučitev del presoje dejanskega stanja, navedenega za določitev pristojnosti Splošnega sodišča.
- 72 Splošno sodišče je poleg tega v točki 63 izpodbijane sodbe ob sklicevanju na primerjavo z zgoraj navedeno sodbo Guigard proti Komisiji dodalo, da v obravnavanem primeru, če se družbi Systran in Systran Luxembourg sklicujeta samo na kršitev nepogodbenih obveznosti, dejstvo, da se njuna pogodbeni stranka sklicuje na pogodbene obveznosti, v okviru katerih sporno ravnanje ni bilo predvideno, ne more spremeniti nepogodbene narave spora in ga odvzeti pristojnemu sodišču.
- 73 Splošno sodišče je, potem ko je v točki 64 izpodbijane sodbe navedlo, da je stranka, ki navaja kršitev obveznosti, dolžna dokazati njeno vsebino in upoštevnost za dejansko stanje v zadevi, v točkah od 65 do 82 te sodbe obravnavalo vsebino odškodninskega zahtevka družb Systran in Systran Luxembourg in zlasti dokaz, da sta imeli domnevno kršene pravice. V točkah od 84 do 102 navedene sodbe je

obravnavalo nezakonitost ravnanja, ki je očitano Komisiji, s podrobno analizo številnih pogodb, ki so jih stranke sklenile med letoma 1975 in 2002, da bi ugotovilo morebiten obstoj pogodbene določbe, ki Komisiji tako ravnanje dovoljuje.

- 74 Splošno sodišče je po tej analizi, ker je ugotovilo, da ta institucija nima navedenega dovoljenja, v točki 10 izpodbijane sodbe zavrnilo trditve Komisije o nedopustnosti tožbe zaradi njenega pogodbenega temelja.
- 75 Vendar je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče s tako odločitvijo napačno uporabilo pravo pri uporabi načel, navedenih v točkah od 63 do 67 te sodbe, ki se uporabljajo za določitev sodne pristojnosti v okviru odškodninske tožbe, vložene proti Skupnosti, in pri pravni kvalifikaciji pogodbenih razmerji med skupino WTC/Systran in Komisijo, ter s tem kršilo pravila o svoji sodni pristojnosti, kot so določena v členih 225(1) ES, 235 ES in 240 ES.
- 76 Prvič, da bi Splošno sodišče ugotovilo pogodbeno ali nepogodbeno naravo spora, ki mu je bil predložen v odločanje, in tako odločilo o svoji pristojnosti, se pri preverjanju dopustnosti tožbe ni omejilo na preverjanje, ali med strankami glede različnih elementov iz spisa obstaja resnično pogodbeno razmerje, povezano s predmetom spora, katerega poglobljena obravnava se je izkazala za nujno za odločanje o vsebinskem zahtevku.
- 77 Splošno sodišče je v točki 62 izpodbijane sodbe napačno presodilo, da je posebna in konkretna analiza vsebine različnih pogodb, ki so bile med skupino WTC/Systran in Komisijo sklenjene med letoma 1975 in 2002, spadala v okvir presoje njegove pristojnosti, ker se je vsebina pogodbe lahko obravnavala enako kot kateri koli dokument iz spisa.
- 78 Splošno sodišče je tako v točkah od 84 do 102 izpodbijane sodbe v okviru določanja svoje pristojnosti podrobno obravnavalo vsebino številnih pogodbenih določb, s katerimi so bila med letoma 1975 in 2002 določena ekonomska in tržna razmerja med skupino WTC/Systran in Komisijo, da bi preverilo, ali je Komisija imela dovoljenje, da tretjim osebam razkrije informacije, varovane z avtorsko pravico in strokovnim znanjem, ki ju ima družba Systran na različici Systran Unix sistema za strojno prevajanje Systran, pri čemer je menila, da je bil obstoj pogodbene narave odgovornosti Skupnosti odvisen od obstoja tega dovoljenja. Vendar se taka analiza, kot pravilno navaja Komisija v prvem pritožbenem razlogu, nanaša na zakonitost ali nezakonitost ravnanja, ki je očitano tej instituciji, in torej spada v vsebinsko presojo, ne pa v začetno ugotavljanje same narave tega spora.
- 79 Drugič, Splošno sodišče je napačno uporabilo pravo tudi v točkah od 84 do 102 izpodbijane sodbe pri pravni kvalifikaciji pogodb, ki so bile sklenjene med letoma 1975 in 2002 med skupino WTC/Systran in Komisijo, in sicer s tem, da je ob upoštevanju različnih elementov iz spisa presodilo, da obstoj teh pogodb ni vplival na kvalifikacijo spora v smislu člena 235 ES.
- 80 V zvezi s tem je res, kot je navedlo Splošno sodišče v točkah 62 in 63 izpodbijane sodbe, da navedba kakršnega koli pogodbenega razmerja s tožečo stranko ali pogodbenih obveznosti, ki ne predvidevajo spornega ravnanja, ne zadošča za tako spremembo narave spora, da bi ta dobil pogodben temelj. Vendar če je glede na vsebino odškodninske tožbe, vložene proti Skupnosti, razlaga ene ali več pogodb, sklenjenih med zadevnimi strankami, nujna za ugotovitev zakonitosti ali nezakonitosti ravnanja, ki je očitano institucijam, za spor nista pristojni sodišči Skupnosti.
- 81 Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 70 sklepnih predlogov, je obravnavani primer natančno tak. Ni namreč sporno, da številni pogodbeni dokumenti, ki jih je Komisija navedla pred Splošnim sodiščem in nato še v prvem pritožbenem razlogu – med katerimi so pogodba z dne 22. decembra 1975, sklenjena med Komisijo in družbo WTC, pogodbe, sklenjene med letoma 1976 in 1987 z družbama skupine WTC, med katerimi je posebej pomemben sporazum o tehničnem sodelovanju z dne 18. januarja 1985, sklenjen z družbo Gachot, pogodba o sodelovanju, licenčne pogodbe, ki so bile

v letih 1988 in 1989 sklenjene z družbo Gachot, in pogodbe o prehodu – vzpostavljajo resnično pogodbeno razmerje, povezano s predmetom spora, ki ga je treba podrobno preučiti pri ugotavljanju morebitne nezakonitosti Komisiji očitane ravnanja.

- 82 Ugotovljeno poleg tega neposredno izhaja iz besedila nekaterih odlomkov izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na vsebino spora. Splošno sodišče je namreč v točkah 158, 202 in od 216 do 222 izpodbijane sodbe, da bi ugotovilo nezakonitost spornega ravnanja, natančno preverilo, ali ima Komisija na podlagi pogodbenih dokumentov, ki jih je navedla in ki so navedeni tudi v točkah od 181 do 187 izpodbijane sodbe, posebno dovoljenje za tako ravnanje.
- 83 Glede na zgornje ugotovitve je zato treba ugotoviti, da je Splošno sodišče napačno ugotovilo, da je bil obravnavani spor pogodben v smislu členov 235 ES in 288, drugi odstavek, ES.
- 84 V teh okoliščinah je treba prvi pritožbeni razlog sprejeti in izpodbijano sodbo razveljaviti, ne da bi bilo treba obravnavati druge pritožbene razloge, saj je Splošno sodišče kršilo pravila o sodni pristojnosti, kot jih določajo členi 225(1) ES, 235 ES in 240 ES.

Tožba pred Splošnim sodiščem

- 85 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča lahko Sodišče v primeru razveljavitve odločitve Splošnega sodišča samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje. V obravnavanem primeru je tako.
- 86 V zvezi s tem sodišči Skupnosti, kot izhaja iz točk od 78 do 82 te sodbe, nista pristojni za presojo odškodninske tožbe, ki sta jo vložili družbi Systran in Systran Luxembourg. Navedeno tožbo je zato treba zavreči.

Stroški

- 87 Če je pritožba utemeljena in Sodišče samo dokončno odloči v sporu, v skladu s členom 184(2) Poslovnika odloči tudi o stroških.
- 88 V skladu s členom 138(1) Poslovnika, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi njegovega člena 184(1), se neuspehi stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni.
- 89 Ker je v obravnavanem primeru Komisija v pritožbenem postopku v bistvenem uspela, družbi Systran in Systran Luxembourg pa s predlogi v okviru odškodninske tožbe nista uspeli, je treba družbama Systran in Systran Luxembourg naložiti plačilo stroškov, nastalih v tem postopku in v postopku pred Splošnim sodiščem.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 16. decembra 2010 v zadevi Systran in Systran Luxembourg proti Komisiji (T-19/07) se razveljavi.**
- 2. Tožba družb Systran SA in Systran Luxembourg SA v zadevi T-19/07 se zavrže.**
- 3. Družbama Systran SA in Systran Luxembourg SA se naloži plačilo stroškov, ki jih je Evropska komisija priglasila pred Sodiščem Evropske unije in pred Splošnim sodiščem Evropske unije.**

Podpisi